

Kultūrai ir nozīmīga loma Eiropas Savienības (ES) ekonomikā. Pētījumi liecina, ka kultūras un radošās nozares veido līdz pat 4,5 procentus no savienības IKP un gandrīz četrus procentus ES darbaspēka. Tāpēc smagi skarto kultūras un plašsaziņas līdzekļu nozaru atjaunošanai Eiropā pēc "Covid-19" jābūt galvenajam mērķim ES atveseļošanas plānā, atzinuši Eiropas Parlamenta (EP) deputāti.

JĀNIS GABRĀNS

Akcentēts, ka kaitējums kultūras un radošajai nozarei - īpaši mazajiem uzņēmumiem un atsevišķiem dalībniekiem - nozīmē vairāk nekā tikai darbavietu zaudēšanu. Eiropa nedrīkst pieļaut, ka pazūd lietas, kas definē Eiropu, proti, bagātīgā, dzīvīgā un produktīvā kultūras un radošā ainava, tāpēc ātri un tieši jāatbalsta krīzes skartie.

Izstrādā plānu mediju atbalstam

EP deputāte Dace Melbārde, kurā ir arī Eiroparlamenta Kultūras un izglītības komitejas priekšsēdētāja vietniece, norāda, ka rado-

Saglabāt daudzveidīgu kultūras piedāvājumu

šā un kultūras joma ir otrs visvairāk bezdarba riskiem pakļautais sektors: "Īpaša uzmanība jāpievērš arī mediju jomai. Tas, ko šobrīd vērojam ES mediju telpā, liek domāt par nopietniem riskiem neatkarīgo mediju pastāvēšanai, bet tas ir apdraudējums demokrātijai. Jau pirms krīzes daudziem medijiem bija grūtības izdzīvot un pielāgoties jaunajiem ekonomiskajiem modeļiem. Reklāmas ieņēmumi pārkoncentrējas uz lielajām platformām, tradicionālie mediji jau pirms krīzes bija uz izdzīvošanas robežas. Īpaši smagi šajā jaunajā situācijā klājas vietējiem reģionālajiem medijiem. ES līmenī notiek aktīvas sarunas par to, ka nepieciešams veidot sistēmisku pieeju Eiropas mediju ekosistēmas atbalstam. Līdz šim tāda atbalsta nebija, vien fragmentāras iniciatīvas, galvenokārt pašu EP deputātu iniciatīvas. Taču atsevišķa rīcības plāna vai stratēģijas, kā veidot Eiropas mediju telpu, kā atbalstīt medijus, reāli nebija. Šobrīd sarunās ar komisāriem, kas atbild par mediju jautājumiem, varam secināt, ka notiek nopietns darbs, izstrādājot ES rīcības plānu mediju atbalstam."

D. Melbārde arī skaidro, ka uz viņas jautājumu, vai tiek meklēti arī jauni finanšu instrumenti mediju atbalstam, kas būtu bāzēti sistēmiskā pieeji, saņēmusi pozitīvu atbildi. Taču atbildes, kā palīdzēt Eiropas medijiem, viņas-

prāt, vienalga tiek meklētas salīdzinoši lēni.

Lai pandēmija neietekmē kultūras mantojumu

17. aprīlī pieņemtajā rezolūcijā Eiropas Parlaments norādījis uz radošās nozares specifiku un grūtībām, ar kurām nākas saskarties māksliniekiem, aicinot ES dalībvalstis atbalstīt kultūras un radošās nozares. EP deputāti uzsver, ka svarīgi, lai Eiropas Savienībā tiktu saglabāts bagātīgs un daudzveidīgs kultūras piedāvājums un lai pandēmija neietekmētu Eiropas kultūras mantojumu, tā darba ņēmēju vai mākslinieku mobilitāti, iespējas un prasmes.

D. Melbārde norāda, ka visos finanšu instrumentos, arī atveseļošanas plānā iestrādāta nepieciešamība nodrošināt finansējumu arī kultūras un radošajam sektoram: "Šobrīd Eiropas Savienības līmenī tiek nodrošināts kultūras telpas, kultūras radošā sektora monitorings, pietiekami ātri izveidota platforma "Creatives Unite", kurā tiek ievietota visa labā prakse, kurā gan dalībvalstis, gan organizācijas var apmainīties ar informāciju. Platformā rodama arī informācija par palīdzības instrumentiem radošajiem cilvēkiem dažādās jomās. Turklāt uzsākts lielāks pētījums, kas vērtēs "Covid" krīzes ietekmi uz radošo un kultūras sektoru."

Minētajā platformā teikts, ka, neskatoties uz neērto ikdienas dzīves plūsmu, radošums palika radošs un no šīs situācijas radies

daudz cerīgu iniciatīvu.

EP deputāti norādījuši, ka nekaņējoties jāpalielina un jāpielāgo arī "Radošā Eiropa" Kultūras un radošo nozaru garantiju fonds, lai palīdzētu nozarei iegūt turpmāku finansējumu. "Radošā Eiropa" ir ES programma, kas paredzēta Eiropas kino, kultūras un radošo nozaru atbalstam, tās kopējais budžets 2014.–2020. gadam ir 1,46 miljardi eiro.

"Radošā Eiropa" turpina atbalstīt

Latvijas Kultūras ministrijas ES kultūras kontaktpunkta konsultante Zanda Aveniņa skaidro, ka ES programmas "Radošā Eiropa" 2014-2020 kontekstā Eiropas Komisija arī Latvijā realizē atvērto pieeju programmas īstenošanā, ņemot vērā "Covid-19" izplatību: "Līdz šim atbalstīto projektu īstenojami aicināti ievērot nacionālā

Eiropas Parlamenta deputāti uzsver, ka svarīgi, lai Eiropas Savienībā tiktu saglabāts bagātīgs un daudzveidīgs kultūras piedāvājums.

Raksts tapis sadarbība ar Eiropas Parlamenta biroju Latvijā

Atbalstīs darba vietu radīšanu

ARITA LEJIŅA

Beidzoties dīkstāves un dīkstāves palīdzības pabalstam, tiks ieviesti vairāki jauni un paplašināti esošie nodarbinātības atbalsta pasākumi, paredz valdības atbalstītie grozījumi noteikumos par aktīvo nodarbinātības un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanu. Dīkstāves pabalstus pārtrauks pēc 30.jūnija. Pēc tam plānots veidot algu subsīdijas atbalsta pasākumu, proti, darba devējiem tiks piešķirtas subsīdijas 50% apmērā no darbinieka mēneša darba algas četru mēnešu garumā. Subsīdijas maksimālais apmērs būs 430 eiro mēnesī.

Tādējādi, ja darbinieka mēneša darba alga ir 860 eiro, subsīdija veidos 430 eiro mēnesī, savukārt, ja darba alga ir 430 eiro, būs iespējams saņemt subsīdiju 215 eiro mēnesī, skaidro Labklājības ministrija.

Lai mazinātu finanšu atbalsta negodprātīgas izmantošanas risku, paredzēts, ka pie viena darba devēja kādā no subsīdētās nodarbinātības pasākumiem bezdarbnieki varēs iesaistīties tikai vienu reizi. Tāpat plānots, ka darba devējs nevarēs dibināt darba attiecī-

bas ar bezdarbnieku, ko nodarbinājis pēdējos divus mēnešus pirms iesaistes pasākumā. Darba devējam arī paredzēts uzlikt par pienākumu nodarbināt bezdarbnieku ne mazāk kā trīs mēnešus pēc algas subsīdijas atbalsta pasākuma beigām un citas prasības.

Plānots ieviest pagaidu sabiedrisko darbu cilvēkiem, kuriem beidzies bezdarbnieka pabalsts. Atlīdzības apmērs par dalību būs 200 eiro mēnesī.

Patlaban Ministru kabineta noteikumi nosaka, ka sabiedriskā darba veikšanā iesaista bezdarbniekus ne vairāk kā četrus mēnešus 12 mēnešu periodā, paredzēts pagarināt šo periodu līdz sešiem mēnešiem.

Algotos pagaidu sabiedrisko darbus īsteno pašvaldības vietās, kas pašvaldību institūcijās (izņemot pašvaldību komercsabiedrības), biedrībās vai nodibinājumos izveidotas no jauna vai kurās vismaz četrus mēnešus, pirms bezdarbnieks uzsācis dalību pasākumā, nav tikusi nodarbināta neviena cita persona.

Labklājības ministrija sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju arī izstrādājusi atbalsta pasākumu, kura mērķis ir palīdzēt bezdarba esošiem augstākās izglītības iestāžu studentiem pārvarēt ārkārtējās situācijas izraisītās nelabvēlīgās sekas. □

Dezinformācijai izmanto interneta platformas

Eiropas raidorganizācijas, izdevēji un žurnālisti šonedēļ aicināja Eiropas Komisiju (EK) ieviest daudz stingrākus pasākumus cīņai ar dezinformāciju tādās interneta platformās kā "Google" un "Facebook".

Deklarāciju parakstījusi Eiropas Žurnālistu federācija, Eiropas izdevēju padome un Eiropas komercitelevīzijas asociācija, tā izplatīta pēc EK pagājušās trešdienas ziņojuma par jauniem pasākumiem pret dezinformāciju, kas saistīta ar "Covid-19" pandēmiju, informē LETA.

Deklarācijā norādīts, ka mediju organizācijas "satrauc tiešsaistes dezinformācijas pieaugums pandēmijas laikā", kam bijusi postoša ietekme uz centieniem nodrošināt sabiedrības veselību, un norādīts, ka interneta platformu 2018.gada

parakstītais "labas prakses kodekss izrādījies nepietiekams, lai vērstos pret internetā izplatītās dezinformācijas avotiem un virzītājiem".

"Ir steidzama nepieciešamība pēc efektīviem instrumentiem, lai labāk novērtētu un risinātu jautājumu," teikts deklarācijā, norādot, ka Eiropa pārmērīgi paļaujas uz "sistēmisko spēlētāju labo gribu". Deklarācijā izteikti priekšlikumi situācijas sakārtošanai, kā arī aicinājums EK dialogu ar interneta platformām īstenot daudz struktūrētākā veidā.

EK pagājušajā nedēļā paziņoja, ka koronavīrusa pandēmijai līdzī ir atplūdis milzīgs melīgas un maldinošas informācijas vilnis, arī ārvalstu mēģinājumi ietekmēt Eiropas Savienības (ES) pilsoņus. Paziņojumā norādīts, ka vairāki spēki, tajā skaitā dažas trešās valstis, it īpaši Krievija un Ķīna, rīkojušas mērķtiecīgi orientētas ietekmēšanas operācijas un dezinformācijas kampaņas, kas vērstas uz ES valstīm. Piemēram, Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) Austrumu Stratēģiskās komunikācijas operatīvā grupa konstatēja

līmenī noteiktos ierobežojumus un attiecīgi veikt izmaiņas projektu norisē, piemēram, aizstāt klātienē tikšanās ar vebināriem. Visi pavasara uzsaukumu termiņi pagarināti, lai potenciālie programmas dalībnieki, ņemot vērā jauno situāciju, iegūtu vairāk laika sagatavot pieteikumus.

Eiropas Komisija ieviesusi vairākus atbalsta mehānismus programmas "Radošā Eiropa" ietvaros, lai atbildētu uz vīrusa izaicinājumiem kultūrā. Viens atbalsta mehānisms paredzēts skatuves mākslas sektoram ar uzsvāru uz digitālo kultūru un virtuālo mobilitāti. Šis uzsaukums publicēts jūnija vidū, paredzot atbalstu 2,5 miljonu eiro apmērā. Papildu atbalsts paredzēts kino nozarei piecu miljonu eiro apmērā, sniedzot atbalstu kinoteātriem. Tiks publicēts uzsaukums mūzikas industrijas atbalstam - mūzikas eksporta veicināšanai, papildus no jau iepilnā šim uzsaukumam novirzot 2,5 miljonus eiro, lai veicinātu sektora ilgtspēju nākotnē. Izsludinātajā Literatūras tulkojumu konkursā palielināts konkursa budžets, lai sniegtu lielāku finansējumu nozarei, tādējādi atbalstītu vairāk pieteikumus. Savukārt, lai popularizētu programmā atbalstītos projektus, krīzes laikā izveidota kampaņa "Radošā Eiropa mājās" (Creative Europe At Home), kuras ietvaros organizācijas, kas piedāvā vērot kultūras notikumus interneta vidē, tiek aicinātas izmantot mirklbirku #CreativeEuropeAtHome un saņiegt plašāku auditoriju."

Jau šo piektdien ES programmas "Radošā Eiropa" birojs Latvijā un ES programmas "Eiropa pilsoņiem" informācijas punkts Latvijā aicina interesentus piedalīties tiešsaistes vebinārā, kurā tiks izklāstīta informācija par abu programmu piedāvātajām finansējuma iespējām projektu īstenošanai. □

Sagatavoja
ARITA LEJIŅA